

СНІГ ІДЕ**Білий велет**

Взимку в гості до нас приходять білий велет. Він приносить рослинам пухнасту теплу ковдру, будує на озерах та річках прозорі блискучі місточки, тваринам дає нову теплу шубку, а людям приносить веселі забави.

- *Як ви думаєте, хто це?*
- *Що це приносить білий велет? Чому ми його так називаємо?*
- *Який він? Що він робить?*

Послухайте вірш та поміркуйте чи може зима обійтися без білого велета.

Зима

Ой багато снігу,
Ой, багато!
Прибрались дерева,
Мов свято:

У садочку яблунька
І бузок
Одягли білесенький
Кожушок.

А сніжок все падає
І згори,
Запушує вулиці
І двори.

Ой лети, легесенький,
Ой лети!
У садочку кучугуру
Намети.

Кучугуру високою,
Як гора,
Щоб санчатами спускалась
Дітвора.

Катерина Перелісна

- *Який у вас настрій після читання цього вірша?*
- *Які слова допомагають його передати?*
- *Як ви гадаєте, про який день ідеться у вірші? Чому?*
- *На що схожий сніг? Який він?*
- *А чи є барви у вірша? Якого кольору цей вірш?*
- *Як би ви передали це в малюнку?*

Ви вже бачили білого велета цього року? Тож мерщій вдягаємо теплі курточки та виходимо на двір — познайомимось з ним ближче.

- *Знайдіть білого велета на картині. Де він? Яке ім'я він ще має? Чи одне воно у нього?*
- *Пригадайте минулий тиждень — дощило, всюди були калюжі... Куди поділася вода? Чому так сталося? Чи можна її знайти на картині?*

Парком крокує білий велет. З широких рукавів його кожуха, зі сніжно-білої бороди сиплються на землю лапаті пластівці, під чобітьми рипить-співає сніг. Де дід палицею стукне, там вода замерзає, де подолом кожуха махне — миттю виростають кучугури. Над головою його кружляють птахи-снігомахи. Дід на них снігу натрушує, а вони його містами й селами розносять, засипаючи там подвір'я та доріжки. Ви тих птахів, мабуть, не раз бачили, але не впізнавали. Дуже вони на сірі хмари схожі.

Джмелик підбіг до діда:

— Добридень, дідусю Снігу! Який же я радий, що ти нарешті прийшов!

— Добридень, Джмелику! І я радий всіх бачити! Підросли дітки за рік, декого й не впізнати! — відказує білий гість. — Он бачу, Аліса везе на санчатах свого молодшого братика, а минулої зими, пам'ятаю, він лише на ніжки спинався.

- *Як ви думаєте, чому дідуся Сніга назвали білим велетом?*

Гра “Зимові слова”

Влаштуємо змагання: хто знає більше “зимових” слів. Наприклад, перший гравець промовляє такі слова:

— Зима, сніг, сніжинки, завірюха, заметіль, снігова баба, морозець...

Далі до нього приєднуються інші. Вони можуть добирати до них різні означення, порівняння, синоніми, пестливі слова та вирази.

- *Яка зима?* (Зимонька-снігуронька, засніжена, морозяна, пухнаста, сніжна, весела, білосніжна...) *Що робить?*
- *Який сніг?* (Пухнастий, легкий, білесенький, як вата, як козушок на деревах, як ковдра на землі). *Що робить?* (Запушує, летить, кружляє, одягає дерева у біле вбрання, розсипає срібло, блищить).
- *Які сніжинки?* (Наче зірочки, сніжиночки-пушиночки, крилаті сніжинки, пухнасті перинки, сріблясті, візерунчасті). *Що роблять?* (В’ються, танцюють, зірочками мерехтять).
- *Яка завірюха?* *Що робить?* (Гасає, не вгава, засипає, заносить, гуде, виє, свистить, вбілює хату).

А що можете додати ви? До справи!

Злий чи добрий?

Нахилившись до закутаного малюка, Сніг лагідно торкнувся його рукавички. І враз на ній засяяла прозора зірочка-сніжинка. Хлопчик здивовано глянув на велетня й запитав у сестрички:

— Алісо, хто це? Він мені сніжинку подарував, але й пальчики захолодив... То він насправді злий чи добрий?

Аліса потерла ручки малого своїми долонями, щоб зігріти. А Джмелик розповів:

— Це, Микитко, дідусь Сніг. Він добрий, бо вкриває землю теплою ковдрою, щоб вона відпочивала до весни, дарує будинкам і деревам святкове біле вбрання, малює гарні візерунки на вікнах та розсипає зірочки-сніжинки...

Аліса не погодилася із Джмеликом:

— Добрий, кажеш? А хто нам щокиморозить, хто татову машину так снігом засипав, що до обіду мусили її відкопувати й відчищати?

Усміхнувшись, дідусь відповів:

— Не ображайся, Алісо. Робота моя така — снігом усе вкривати, а холодний я, бо мороз надворі. Якби не я, то й зими не було б. Не змогли б ви на санчатах кататися й сніговиків ліпити.

Іноді коли дідусь Сніг не в доброму гуморі зчиняється хурделиця. Ось така.

Метелиця

Закрутилась метелиця
У танку.
Засипала всі дороги
У ліску.

Вітер в дуба, наче в бубон,
Бубонить,
А метелиця шаліє,
Стугонить.

Вітер стриба по ялині,
Виграва,
А метелиця гасає,
Не вгава.

Кучугури серед поля
Намела,
Загукала та й помчала
До села.

Розбиває вікна-двері,
Стріху рве,
Снігом хату замітає,
Аж реве.

Катерина Перелісна

Гарно передала авторка характер зимової стихії!

- *Як поетеса говорить про зимовий вітер? Що він уміє робити? (Стрибає, виграва, замітає снігом, стугонить, бубонить).*
- *Як іще можна сказати про вітер? Який він? Чи буває такий вітер восени? навесні? влітку?*
- *Як передано силу та рух хуртовини? (Вона закрутилася у танці, засипала дороги, шаліє, стугонить, розбиває вікна-двері, гасає, не вгава...).*
- *Чи може бути хуртовина без вітру? А вітер без хуртовини?*
- *Які слова прикрашають розповідь авторки та допомагають нам краще уявити хурделицю? Без яких слів вірш буде нецікавим? Чому?*
- *Яка метелиця? Уявіть завірюху живою істотою. Як вона виглядатиме? Намалуйте її.*

Так, у кожного сезону свої принади.

- *Пригадайте всі пори року, назвіть ті їхні ознаки, які вас тішать, і ті, які завдають прикроців.*
- *Чи буває так, що та ознака, яку ви не любите, подобається іншим? Поміркуйте і наведіть приклади.*

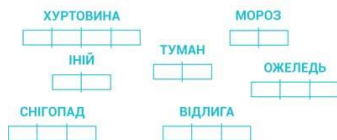

Завдання з робочого зошита (частина 2, завдання 2, с. 42)

Відшукайте в таблиці і зафарбуйте слова — назви явищ природи, характерні для зими. Запишіть звукові схеми кожного слова.

А	Т	Е	И	М	А	Н	Е	Г	Н	А
Х	У	Р	Т	О	В	И	Н	А	Е	Л
Е	М	І	Р	В	І	Д	Л	И	Г	А
М	А	Н	П	А	М	О	Р	О	З	Е
С	Н	І	Г	О	П	А	Д	Л	А	Н
Р	А	Й	Е	О	Ж	Е	Л	Е	Д	Ь

- Чи бачили ви ці явища на картині? Розкажіть, де саме.
- Пригадайте ще й інші зимові слова. Встаньте в коло і влаштуйте змагання — пригадуйте по черзі зимові слова. Хто назве більше слів?

Де сніг улітку живе?

Микитка, зачудовано дивлячись на велетня, спитав:

— А де ти раніше був? Я тебе ніколи не бачив.

Сніг кивнув головою, від чого здійнялася справжня заметіль:

— Я був далеко. Коли приходить весна й сонце починає щодень дужче припікати, я йду у високі гори. На їхніх вершинах моя вічна оселя. Там я відпочиваю, вигадую нові візерунки для сніжинок, шию святкове новорічне вбрання, вирощую птахів-снігомах. А коли Зима покличе, спускаюся з гір — до вас.

Аліса всміхнулася:

— А я думала, ти в холодильнику ховаєшся!

Сніг підморгнув:

— І в морозиві теж...

Джмелик розсміявся:

— Ну ти й дотепник! Годі вже розмовляти, бо замерзнемо! Ходімо в сніжки грати!

І перший скачав зі снігу тугеньку кульку й запустив нею в Алісу. А дід Сніг, помахавши їм на прощання рукою, нечутними кроками рушив далі. Може, саме до вас.